

Riešené úlohy:

Úloha v každom prípade znie:

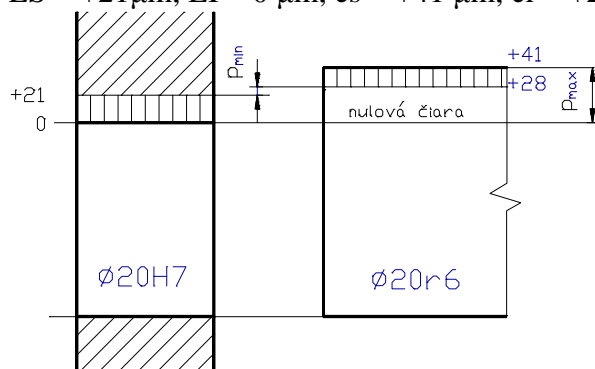
- Určite o aké uloženie sa jedná a v akej sústave.
- Nakreslite ilustračný obrázok.
- Určite pomocou strojnícových tabuliek ES, EI, es, ei.
- Vypočítajte T, t.
- Vypočítajte $v_{\max}$, $v_{\min}$, alebo $p_{\max}$, $p_{\min}$, alebo $p_{\max}$ $v_{\max}$ (podľa toho čo v uložení vzniká).

Úloha č.1: $\phi 20 \text{ H7/r6}$

Je to uloženie s presahom (nehybné) v sústave jednotnej diery.

Údaje zo strojnícových tabuliek pre príslušný menovitý rozmer (v tomto prípade 20mm), polohu tolerančného poľa (pre diery H pre hriadeľ r) a stupeň presnosti (pre diery 7 pre hriadeľ 6):

ES = +21 μm , EI = 0 μm , es = +41 μm , ei = +28 μm

$D_{\max} = 20,021\text{mm}$ – horný medzný rozmer diery
 $D_{\min} = 20,000\text{mm}$ – dolný medzný rozmer diery
 $d_{\max} = 20,041\text{mm}$ – horný medzný rozmer hriadeľa
 $d_{\min} = 20,028\text{mm}$ – dolný medzný rozmer hriadeľa

Poznámka: **Os diery a os hriadeľa neznázorňujeme.**

Nulová čiara (čiara nulových odchýliek) je na dolnom medznom rozmere diery (najmenší dovolený rozmer diery). Poloha nulovej čiary je daná menovitým rozmerom.

Výpočet tolerancií: $T = ES - EI = 21 - 0 = 21\mu\text{m}$

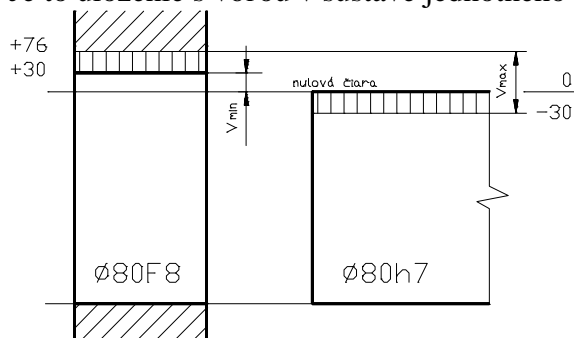
$t = es - ei = 41 - 28 = 13\mu\text{m}$

Výpočet presahov: $p_{\max} = 41 - 0 = 41\mu\text{m}$

$p_{\min} = 28 - 21 = 7\mu\text{m}$

Úloha č.2: $\phi 80 \text{ F8/h7}$

Je to uloženie s vôľou v sústave jednotného hriadeľa.

$\phi 80 \text{ F8}$	+0,076 +0,030
$\phi 80 \text{ h7}$	0 -0,030
Tolerovaný rozmer	Dovolená odchýlka

Tabuľka znázorňuje vypísanie údajov tolerovaných rozmerov na výkrese súčiastky.

Poznámka: odchýlky zo strojnícových tabuliek pre rozmer $\phi 80$ hľadáme v riadku **do 80** nie od 80mm.

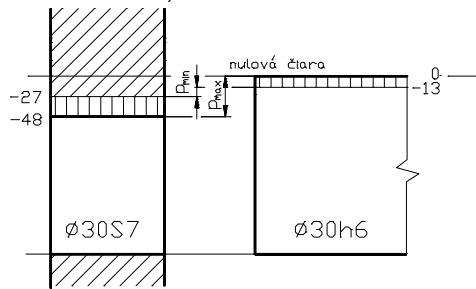
Odchýlky: ES = +76 μm , EI = +30 μm , es = 0 μm , ei = -30 μm

Tolerancie: $T = ES - EI = 76 - 30 = 46\mu\text{m}$, $t = es - ei = 0 - (-30) = 30\mu\text{m}$

Tolerancia nikdy nemôže byť záporné číslo.

Vôle: $v_{\max} = 76 - (-30) = 106\mu\text{m}$, $v_{\min} = 30 - 0 = 30\mu\text{m}$

Úloha č.3: : $\phi 30S7/h6$

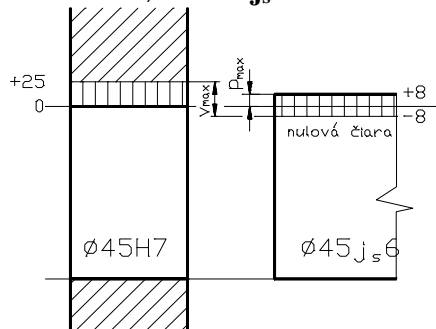
Uloženie s presahom v sústave jednotného hriadeľa.

Odchýlky: $ES = -27\mu\text{m}$, $EI = -48\mu\text{m}$
 $es = 0\mu\text{m}$, $ei = -13\mu\text{m}$

Tolerancie: $T = 21\mu\text{m}$, $t = 13\mu\text{m}$

Presahy: $p_{\min} = 14\mu\text{m}$, $p_{\max} = 48\mu\text{m}$

Úloha č.4: $\phi 45H7/js6$

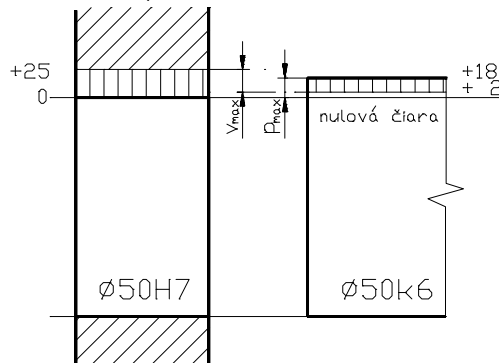
Prechodné uloženie v sústave jednotnej diery.

Odchýlky: $ES = +25\mu\text{m}$, $EI = 0\mu\text{m}$
 $es = +8\mu\text{m}$, $ei = -8\mu\text{m}$

Tolerancie: $T = 25\mu\text{m}$, $t = 16\mu\text{m}$

Vôľa, presah: $v_{\max} = 33\mu\text{m}$, $p_{\max} = 8\mu\text{m}$

Úloha č.5: $\phi 50H7/k6$

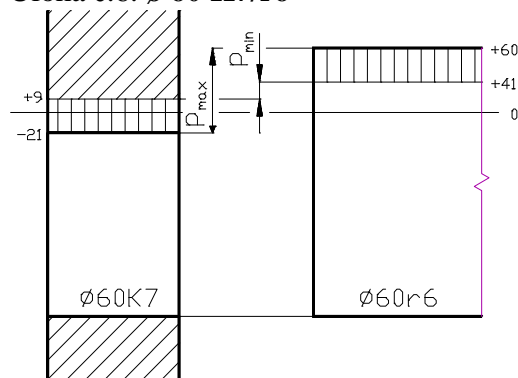
Prechodné uloženie v sústave jednotnej diery.

Odchýlky: $ES = +25\mu\text{m}$, $EI = 0\mu\text{m}$
 $es = +18\mu\text{m}$, $ei = +2\mu\text{m}$

Tolerancie: $T = 25\mu\text{m}$, $t = 16\mu\text{m}$

Vôľa, presah: $v_{\max} = 23\mu\text{m}$, $p_{\max} = 18\mu\text{m}$

Úloha č.6: $\phi 60 K7/r6$

Uloženie $\phi 60 K7/r6$ nie je v sústave jednotného hriadeľa ani v sústave jednotnej diery. Takéto typy uložení sa nemajú používať. Niekedy je nutné použiť aj takéto uloženia (napríklad pri rôznych renováciách výrobkov).

Ak máme za úlohu zistiť o aké uloženie sa jedná, postupujeme ako v predošlých úlohách.

Jedná sa o uloženie s presahom.

$p_{\min} = 32\mu\text{m}$, $p_{\max} = 81\mu\text{m}$